

[μελέτη] Πρωτοβουλία «Εγγύηση για τη Νεολαία» της Ε.Ε. για άτομα έως 25 ετών που δεν απασχολούνται, δεν εκπαιδεύονται και δεν καταρτίζονται

Πολύ υψηλή ανεργία των νέων στην Ελλάδα

Η οικονομική ύφεση που άρχισε στην Ελλάδα πριν από περίπου έξι έτη και οι πολιτικές λιτότητας που υιοθετήθηκαν, σε μια προσπάθεια αποτροπής της άτακτης χρεοκοπίας που απειλούσε τη χώρα και επίτευξης δημοσιονομικής εξυγίανσης, είχαν ως συνέπεια, αφενός, τη μείωση της οικονομικής δραστηριότητας και, αφετέρου, τη ραγδαία αύξηση της ανεργίας σε δυσθεώρητα ύψη, υπογραμμίζεται σε μελέτη του ΚΕΠΕ σχετικά με το πρόγραμμα «Εγγύηση για τη Νεολαία» (ερευνητής Ι. Χολέζας). Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, το ποσοστό ανεργίας από 7,2% το τρίτο τρίμηνο του 2008 εκτινάχθηκε στο 27,8% το πρώτο τρίμηνο του 2014 και έκτοτε εμφανίζει σημάδια αποκλιμάκωσης, για να φτάσει στο 25,5% το τρίτο τρίμηνο του 2014. Ως αποτέλεσμα, ο αριθμός των ανέργων αυξήθηκε από περίπου 378 χιλ. άτομα το 2008 σε 1.284 χιλ. άτομα το 2014. Η ύφεση επηρέασε με ιδιαίτερη σφοδρότητα συγκεκριμένες πληθυσμιακές ομάδες, κυρίως λόγω των πολύ υψηλών ποσοστών ανεργίας που προκάλεσε. Οι νέοι είναι μία από αυτές τις ομάδες που είδαν το ποσοστό ανεργίας τους να αυξάνεται από 15,6% το τρίτο τρίμηνο του 2008 σε 43,2% το τρίτο τρίμηνο του 2014. Αυτό σημαίνει ότι περισσότεροι από 370 χιλ. νέοι αναζητούσαν ανεπιτυχώς θέση απασχόλησης το τρίτο τρίμηνο του

2014. Ο αριθμός είναι μεγάλος και έχει ως αποτέλεσμα να αυξάνεται το κόστος οποιασδήποτε παρέμβασης μέσω ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, π.χ. με τη δημιουργία επιδοτούμενων θέσεων απασχόλησης ή πρακτικής άσκησης. Παρά την εφαρμογή στην Ελλάδα πλθώρας προγραμμάτων ενεργητικής πολιτικής απασχόλησης με έμφαση στους νέους, τα αποτελέσματα έως σήμερα δεν είναι ιδιαίτερα

και συχνά αποσιωπάται στο δημόσιο διάλογο, σε μια προσπάθεια να δοθεί έμφαση στις τρέχουσες δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι νέοι στην αγορά εργασίας, είναι ότι η ανεργία των νέων ήταν ήδη ιδιαίτερα υψηλή και πριν από την οικονομική ύφεση στη χώρα. Αρκεί να αναφερθεί ότι η ανεργία των νέων έφτανε το 15,5% το δεύτερο τρίμηνο του 2008, οπότε έλαβε την ελάχιστη τιμή των τελευταίων δε-

νει ότι η ύφεση ευθύνεται για ένα μόνο τμήμα της ανεργίας των νέων, εφόσον και πριν από την ύφεση η ανεργία των νέων ήταν οδικαιολόγητα υψηλή (τριπλάσια από εκείνη των ατόμων 30-64 ετών), ενώ για το υπόλοιπο τμήμα οι αιτίες πρέπει να αναζητηθούν αλλού. Η πληροφόρηση αυτή είναι πολύτιμη, όχι για να υποβαθμιστεί η σημασία του φαινομένου της ανεργίας των νέων, αλλά για να σχεδιαστούν επι-

ποηθεί με επιτυχία το εγχείρημα της «Εγγύησης για τη Νεολαία», πεποιθόση του συγγραφέα είναι πως πρέπει να προσαρμοστεί στην ελληνική πραγματικότητα, τουλάχιστον, σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα.

Ελληνική πραγματικότητα

Στη μελέτη προσδιορίζονται τα βασικά στοιχεία που διαφοροποιούν την Ελλάδα και άλλες χώρες του ευρωπαϊκού Νότιου και θέτουν εμπόδια στην αυτοΐα μεταφορά επιτυχημένων πρακτικών από άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Σε αυτά συγκαταλέγονται ο μεγάλος αριθμός δυνητικών δικαιούχων για τα δημοσιονομικά δεδομένα της περιόδου, η χαμηλή ζήτηση εργασίας, η αναποτελεσματική δημόσια διοίκηση, η έλλειψη εμπειρίας στο δυτικό εκπαιδευτικό σύστημα, η προβληματική σχέση εκπαίδευσης και αγοράς εργασίας, οι περιορισμοί στις επιλογές διεξόδου, καθώς και η έλλειψη μόνιμων μηχανισμών παρακολούθησης και αξιολόγησης των ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης. Τα παραπάνω είναι βασικά στοιχεία που χρήζουν προσοχής, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι είναι και τα μοναδικά. Συμπερασματικά, η «Εγγύηση για τη Νεολαία» φαίνεται να στηρίζεται στις εμπειρίες και τα πρότυπα χωρών της Βορείου Ευρώπης, κάτι που καθιστά την προσπάθεια υλοποίησής της στις χώρες του ευρωπαϊκού Νότιου επισφαλής.

Πρόκληση η ασφάλιση της εργασίας

▼ Ένα σημείο προβληματισμού για την Ελλάδα είναι η εκτεταμένη λεητοργία της άτυπης εργασίας (μαύρη ή ανασφάλιστη εργασία), με ποσοστά που κυμαίνονται από 12% του εργατικού δυναμικού έως 25% του ΑΕΠ. Με δεδομένα τα προβλήματα που σχετίζονται με το ασφαλιστικό σύστημα, τη συνεπαγόμενα από αυτά αβεβαιότητα, την αποτελεσματικότητα των σχετικών ελέγχων νομιμότητας, αλλά και του θεσμικού πλαισίου που ενδέχεται κάποιες φορές να επιτρέπει άθελά του τέτοιες πρακτικές, ο προσδιορισμός ικανών κινήτρων ασφάλισης της εργασίας τόσο στην κατεύθυνση των εργαζομένων όσο και, κυρίως, στην κατεύθυνση των εργοδοτών είναι μια πρόκληση.

[SID-9252363]

» Το ποσοστό ανεργίας από 7,2% το τρίτο τρίμηνο του 2008 εκτινάχθηκε στο 27,8% το πρώτο τρίμηνο του 2014 για να φτάσει στο 25,5% το τρίτο τρίμηνο του 2014.

ενθαρρυντικά. Μια πρόχειρη σύγκριση με το ποσοστό ανεργίας των νέων σε άλλες χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης φανερώνει ότι η ανεργία των νέων είναι πολύ υψηλή στην Ελλάδα. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι η Ελλάδα, το δεύτερο τρίμηνο του 2014, βρισκόταν στη δεύτερη θέση (52,2%) πίσω μόνο από την Ισπανία (53,2%). Το ενδιαφέρον όμως στοιχείο που προκύπτει

καπνέει είναι. Την ίδια περίοδο, το ποσοστό ανεργίας των ατόμων ηλικίας 30-64 ετών ήταν 5,5%. Αν συγκρίνει κανείς τα ποσοστά ανεργίας των δύο ηλικιακών ομάδων, καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο λόγος των ποσοστών ανεργίας (15-29 ετών/30-64 ετών) είναι χαμηλότερος στη διάρκεια της ύφεσης (περίπου 2) σε σύγκριση με ό,τι ίσχυε πριν από την ύφεση (περίπου 3). Αυτό σημαί-

πρόσθετες πολιτικές που θα στοχεύουν με επιτυχία στην αντιμετώπισή του. Υπό αυτό το σκεπτικό και με αφορμή την αύξηση της ανεργίας των νέων σε όλες σχεδόν τις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα τελευταία έτη, εξαιτίας της οικονομικής ύφεσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχεδίασε και εισηγήθηκε την πρωτοβουλία «Εγγύηση για τη Νεολαία». Προκειμένου να υλο-